

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko
Konwentu Powiatów Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 25 listopada 2022 roku
w sprawie problemu utylizacji porzuconych i zatrzymanych
transportów odpadów i konsekwencji jakie wynikają z tego tytułu
dla Powiatów.

Starostowie Powiatów stosownie do zapisów art. 41 ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. /j.t. Dz.U z 2022r. poz. 699/ o odpadach, po spełnieniu przez Przedsiębiorców wszelkich obowiązków, a także po zasięgnięciu opinii organów uzgadniających (art. 41 ust 6a, 41a ust. 1 i 1a) wymienionych w w/w ustawie, udzielają Firmom zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami. Przedsiębiorcy od niczego nieświadomych kontrahentów często wynajmują hale magazynowe, kontenery lub inne miejsca i przetrzymują w nich odpady, nie zwracając uwagi na ich właściwości chemiczne i fizyczne, a później je pozostawiają. Najczęściej porzucane są odpady niebezpieczne. Pozostawione bez nadzoru i przechowywane bez odpowiednich zabezpieczeń są realnym zagrożeniem dla środowiska, a także dla zdrowia i życia mieszkańców.

W przypadkach, gdzie Starosta jako organ, który na podstawie art. 41 w/w ustawy o odpadach udzielił zezwolenia na zbieranie odpadów, a następnie z uwagi na naruszenie warunków udzielonego zezwolenia cofnął je Przedsiębiorcy bez odszkodowania stosując art. 47 ustawy o odpadach, a Przedsiębiorca dalej uchyła się od wykonania obowiązku nałożonego decyzją o cofnięciu czyli usunięciu odpadów. To Starosta jako wierzyciel i organ egzekucyjny musi stosownie do zapisów art. 26 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji /j.t. Dz.U z 2020r. poz.1427 ze zm./, podjąć wszelkie czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych, a w rezultacie do wykonania przez zobowiązanego obowiązku od którego się uchyła. To Powiaty są zobowiązane do wykonania zastępczego utylizacji pozostawionych odpadów. W większości przypadków prowadzone postępowanie egzekucyjne kończy się fiaskiem, gdyż jak się okazuje firmy są nieściągalne i Powiaty nie mają możliwości odzyskać wydanych środków finansowych. Koszty zagospodarowania odpadów są bardzo wysokie i przekraczają możliwości budżetów powiatów. Próby pozyskania środków z Programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska czy też Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska, również nie są rozwiązaniem ponieważ dofinansowanie w postaci pożyczki nie załatwia sprawy. Pożyczkę trzeba spłacać, na co Samorządy nie mają środków finansowych.

Wszelkie próby pozyskania wsparcia finansowego od instytucji nadrzędnych (Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski) kłócą się z ustawą o finansach publicznych co powoduje, że Powiaty na takie wsparcie również nie mogą liczyć.

Powyższe uzasadnione jest zarówno art. 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa / j.t. Dz.U z 2020r. poz. 1668 ze zm./ jak i art. 216 ust.2 pkt 5 i art. 220 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych / j.t. Dz. U z 2021r. poz.

305/, które wskazują, że Województwo ma możliwość udzielania pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego, jednak ta pomoc udzielana pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego nie może odnosić się do ogółu wydatków ponoszonych przez jednostkę będącą beneficjentem pomocy, bez względu na rodzaj zadania.

W wyroku z dnia 4 lutego 2015r. sygn. akt IIGSK2338/13 Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że „regułą powinno być ograniczenie tej pomocy do przypadków, gdy jednostki samorządu terytorialnego nie są w stanie samodzielnie zrealizować ciążących na nich zadań publicznych będących ich zadaniami własnymi. Pomoc ta może być udzielana na zasadzie przesunięcia środków pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego na tym samym poziomie (między gminami), a także na różnych poziomach (gmina - województwo). Jednakże może być ona przyznawana wyłącznie na realizację zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego”.

Warunkiem zgodności z prawem wydatków ponoszonych przez Województwo jest ich zgodność z dyspozycją właściwego przepisu materialnego. Wynika to z art. 44 ust.2 ustawy o finansach publicznych, który stanowi że jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków. Skoro zatem unieszkodliwienie odpadów przez Powiaty stanowi wykonanie zastępcze, o którym mowa w art. 127 ustawy z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji /j.t. Dz.U z 2020r. poz.1427 ze zm./, nie sposób uznać go za realizację zadania własnego, a co za tym idzie nie ma możliwości udzielenia wsparcia finansowego Powiatom na pokrycie kosztów utylizacji tych odpadów. Podjęcie działań w tym zakresie prowadziłoby do naruszenia dyscypliny finansów publicznych, określonych w art.8 pkt1 i art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2004r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych / j.t. Dz.U z 2021r. poz. 289/.

Przykładowo w Powiecie Pińczowskim zalega ok. 800 ton odpadów niebezpiecznych i ok. 400 ton odpadów innych niż niebezpieczne. Pozostawione odpady to farby, lakiery, opakowania po substancjach niebezpiecznych, różnego rodzaju chemikalia pozostawione w metalowych beczkach czy mauserach. Są to odpady łatwopalne (ryzyko pożaru), toksyczne, mogące prowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego i powietrza. Niezorganizowane emisje szkodliwych związków chemicznych narażają zdrowie i życie okolicznych mieszkańców.

Powiat Pińczowski z takim problemem boryka się już od wielu lat. Przeprowadzone postępowanie egzekucyjne - dwukrotna grzywna w celu przymuszenia zobowiązanego do wykonania obowiązku nałożonego decyzją o cofnięciu zezwolenia, nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Firma jest niewypłacalna. Wielokrotne prośby Starosty Pińczowskiego o wsparcie finansowe do instytucji związanych z ochroną środowiska, w tym Prezesa Rady Ministrów również nie przyniosły żadnych efektów odpowiedzi zwrotne to brak środków na tego typu działania i propozycje zaciągnięcia pożyczek. Jak wyżej opisano w obecnej sytuacji prawnej to Starosta Pińczowski jest zobowiązany do poniesienia kosztów wykonania zastępczego utylizacji odpadów, co nie jest małym kosztem, aktualnie 16 mln zł. Niestety Powiat Pińczowski nie dysponuje takimi środkami finansowymi i nie jest w stanie samodzielnie wykonać tego zadania.

Innym przykładem może być Powiat Buski, gdzie odpady zalegają na przyczepach samochodowych. Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr IV/62/19 z dnia 28 stycznia 2019r. w sprawie „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2022r.” wskazano miejsca magazynowania odpadów do którego mają być kierowane zatrzymane pojazdy z nielegalnie przewożonymi odpadami na terenie naszego województwa. Wskazane w planie wojewódzkim dwa

miejsce to Rzędów 37, 28-142 Tuczępy - Baza firmy Hydrogeotechnika oraz ul. Św. Tekli 62, 26-067 Promnik gm. Strawczyn.

Powyższą uchwałę podjęto w związku z art. 22 ust 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw /Dz.U. 2018r. poz.1479/ która wprowadziła też zmiany w art. 24 poprzez dodanie art. 24a w ustawie z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach /t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 701/.

W obecnym stanie prawnym w przypadku zatrzymania transportu odpadów bez wymaganych dokumentów pojazd wraz z odpadami jest kierowany na koszt podmiotu wykonującego transport odpadów na wyznaczone w wojewódzkim planie gospodarki odpadami miejsce.

Art. 24 a ust. 4 powyżej cytowanej ustawy o odpadach stanowi, że Starosta w terminie 6 miesięcy od uchwalenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami utworzy takowe miejsce. W związku z podjęciem przez sejmik województwa świętokrzyskiego uchwały w dniu 28 stycznia 2019r. termin utworzenia miejsca magazynowania odpadów został wyznaczony na dzień 28 lipca 2019r.

Zapis art. 24 b ust. 3 ustawy o odpadach nakłada na starostów kolejny nowy obowiązek dla opisywanych przypadków wydania decyzji na posiadacza odpadów o zagospodarowaniu odpadów.

Firma wskazana uchwałą Marszałka, pisemnie poinformowała o możliwościach jakie posiada na terenie bazy w Rzędowie w celu stworzenia miejsca magazynowania odpadów. Natomiast w 2018r. Spółka przedstawiła ofertę w której określono kwotę 2 000 zł netto/miesiąc za utworzenie i utrzymanie takowego miejsca do każdego z powiatów a w roku 2021 podano kwotę 18 000 zł/mc netto dla powiatu buskiego.

Dodatkowo należy nadmienić, że art. 195 a ust. 1 ustawy o odpadach stanowi że „...Starosta, który wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 24a ust. 4, nie utworzył miejsca spełniającego warunki magazynowania odpadów podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 10 000 do 100 000 zł” rocznie. Karę wymierza Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska za każdy rok w którym nie zrealizowano obowiązku utworzenia w/.w miejsca.

Utworzenie w/w miejsca skutkuje nałożeniem na wskazanych starostów dodatkowych zadań bez wskazania źródła finansowania tego obowiązku.

Nałożenie zadań bez podania źródła finansowania stanowi naruszenie art. 167 ust. 4 Konstytucji. cytuję „... Zmiana w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następuje wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych.”

W tym miejscu godzi się podnieść iż miejsce magazynowania na terenie powiatu buskiego wskazane było już w planie wojewódzkim gospodarki odpadami na lata 2018-2022 po czym za nieutworzenie miejsca Starosta Buski został trzykrotnie ukarany przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Kielcach: w 2019r.- 10 000zł, w 2020r.- 20 000 zł. i w 2021r- 20 000zł.

Dodatkowo w w/w miejscu magazynowane są odpady z nielegalnych transportów odpadów niebezpiecznych, które zalegają tam od 2018 roku. Odpady te nie zostały do chwili obecnej odebrane. Unieszkodliwienie ich wiąże się z wydatkowaniem kwoty 600 000 zł co stanowi znaczne obciążenie finansowe powiatu buskiego. Ustawodawca nie wskazał źródła finansowania - a NFOŚ oraz WFOŚ w Kielcach nie zapewnia środków na ich utylizację.

Ze względu na wysokie koszty usunięcia nagromadzonych odpadów, niektóre firmy z sektora gospodarki odpadami aby uniknąć odpowiedzialności wznecają pożary na terenie miejsca składowania odpadów zarówno te legalnie funkcjonujące, jak i nielegalne.

Zdarzenia te nierzadko prowadzą do głębokiej degradacji środowiska naturalnego, w wielu przypadkach powodując skażenie gleby, powietrza i wód. Takie właśnie przypadek odnotowano w Kielcach czy też Nowinach.

Aby temu zapobiec wskazujemy, że niezbędne jest podjęcie przez Sejm i Rząd Rzeczypospolitej Polskiej działań zmierzających do stworzenia przepisów skutecznego rozwiązania problemów z jakimi borykają się Samorządy. Zasadnym jest szybkie podjęcie zmian legislacyjnych, które doprowadzą do skutecznego rozwiązania problemu. Nadmienić należy, że bez wsparcia Rządu Powiaty nie są w stanie udźwignąć ciężarów na nich obowiązków.

Podsumowując Konwent Starostów Województwa Świętokrzyskiego domaga się od Sejmu i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Parlamentarzystów ziemi świętokrzyskiej natychmiastowej zmiany przepisów ustawy o odpadach, w tym art. 24 a ustawy o odpadach gdzie ewidentnie zadanie o zakresie wojewódzkim powinno być realizowane przez Marszałka Województwa.

Konwent Starostów żąda by koszty zastępczego unieszkodliwienia odpadów w przypadku niewypłacalności przedsiębiorcy ponosił Narodowy lub Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Świętokrzyskiego

Jerzy Kolarz

